

(א) ב"ק ק"ח: ט ונע"י
תוס' ג"כ ט: ד"ה ואם
ידוע,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה טה וכו'
בשאר ליה כד וכו'
הניין: עין גיטין דף ע"א
תוס' ד"ה כיון:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה מה. ועי'
כ"י. כ"כ אצל כל הסופרים
חולקים ע"ז: [ב] שם
איכא לאוקמי כ"י. י"ב אצל
רש"י שם ד"ה פרידקא
והר"ש ושו"פ כתבו טור
או סמך וקושיא תוס'
מירך המ"מ משום דלון
דך למכור פירות פדס
ק:

מוסף רש"י

הגדול את חבריו
והבליע לו בחשבון.
לאחר זמן לקח הימנו
מקח וכשתן לו דמים
הסוף עליהם מעות הגולה
והנלע בחשבון. שהיה
בוס לומר הרי גולתך.
(ב"ק ק"ח). ולרדות את
בדורת. לשון הגדלת
דיוקן של כל דבר הנדבק.
וכן לענין פת הנדבקת
בתור נקדחת הנדלתו
רד"ה. הודיע פת מן התנור.
על שם שהדבש עשוי על ידי
חלות שמה מדויק בדופי
הכלי בכל נדדן מדופן אל
דופן כמדת עוגל הכלי
(פשוט י"ט טו).

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא סד.

בעשורייסא וחומשייסא. אם יש לחלק למעות העודפות להוציאן
עשרה עשרה או ה' ואין אחד או שנים עודפות שאין צלוח
לכלל ה' יש לומר שטעה בחשבוןו אם עשורייסא ניכחו טעה בין
חמשים לארבעים או בין ארבעים לשלשים ואם אינן עשוריות וישנן

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בעשורייסא וחומשייסא א"ל רב אחא בריה
דרבא לרב אשי ואי איניש תקיפא הוא דלא
יהיב מתנה מאי א"ל דלמא מיוגול גוליה
ואבלע ליה בחשבון דתניא (ב) ההוגול את
חבירו והבליע לו בחשבון יצא ואי איניש
דאיתי מעלמא דלא שקיל וטרי בהדיה מאי
א"ל דלמא איניש אחרינא גוליה וא"ל כי
יויף פלוגי פשיטי מינך אבלע ליה בחשבון
אמר רב כהנא הוה יתיבנא בשיילי פקדי
דרב ושמעית דקאמר קרי קרי ולא ידענא
מאי קאמר בתר דקם רב אמרי להו מאי קרי
קרי דקאמר רב אמרו לי הכי קאמר רב האי
מאן דיהיב זוזי לגנינא אקרי וקא אזלי
עשרה קרי בני זרתא וא"ל יהינא לך בני
גרמירא איתנהו שרי ליתנהו אסור פשיטא
מהו דתימא כיון דממילא קא רבו שפיר דמי
קמ"ל במאן כי האי תנא דתניא יתהולך
לחלוב את עזיו ולגוזו את רחליו ולרדות את
כוורתו מצאו חבירו ואמר לו מה שעזי
חולבות מכור לך מה שרחלי גוזות מכור
לך מה שכוורת רודה מכור לך מותר אבל
אם אמר לו מה שעזי חולבות כך וכך מכור
לך מה שרחלי גוזות כך וכך מכור לך מה
שכוורת רודה כך וכך מכור לך אסור ואע"ג
דממילא קא רבו כיון דליתנהו בההיא שעתא
אסור איכא דאמרי אמר רבא דביון דממילא
קא רבו שפיר דמי והתניא כך וכך אסור
התם לאו מיניה קא רבו דשקלי ליה להאי
ואתי אחרינא בדוכתיה הכא מיניה קא
רבו דכי שקלי ליה להאי לא אתי אחרינא
בדוכתיה אמר אביי שרי ליה לאיניש
למימר ליה לחבריה הילך ארבעה זוזי
אחביא דחמרא אי תקפה ברשותך אי יקרא
אי זילא ברשותי א"ל רב שרביא לאביי
האי

אינו גדל מכה חלצ שהיה צבהנה בשעת מכר דהא כי שקיל להאי
כוליה לגמרי אתי אחרינא: אצל הכא. הנוסף על הדלועים
קטנים ונעשו גדולות: מיניה קרבו. מכה הקטנות צל והקטנות
כבר היו בשעת מכר ומדידה הוא דקא משבח ואזיל: דכי שקלי
ליה להאי. בזניא וזוטרתי לא אחיא אחייתי ש"מ מגופיה קרבו:
אחביא דחמרא. שיש צידך: אם תקפה. אם מחמת:

קרבו

פרוק רופילא וי"ל דלעולם איירי כשמשך ואפ"ה אסור אי אמר אי
(דף ע.) גבי עיסקא דאסור אע"ג שיכול להתנות שאם יבא הפסד בעיסקא יהיו כל המעות הלוואה ואם יבא ריוח יהיו כולם פקדון
אלא ודאי כיון דאחריות ההפסד על המקבל לא מהני אפילו בתנאי להחשיב פקדון א"כ מיירי כשלא משך וצריך להתנות דאי לא
מתני איכא מי שפרע דאין צו כל כך הפסד דאיכא דניחא ליה בחלל טפי מצחמרא כדאמרין בהמוכר את הספינה (ב"ב ד' פד: וס)
וא"ת אכתי כי לא אתמי נמי יכול לחזור צו אי תקפה דמקח טעות הוא אפי' הביאו לוקח צביתו ושהה הרבה ואחר כך החמיץ דא"ר
חגיגא בהמוכר את הפירות (ט"ז ד' טז. וס) גבי מוכר יין לחבירו והחמיץ לא שנו אלא בקנקנים דלוקח אצל בקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא
חמך והא קנקןך ואפי' מאן דפליג התם ואמר מולא דגבא גרים מ"מ כי אתמי מאי פריך הכא קרוב לשכר ורחוק להפסד הוא והא
מקח טעות הוא דליכא למימר מוליה דלוקח גרים כיון דהתנה עמו דאי תקפה ברשותיה ובסוף פירקין (ד' עג.) נמי אמרינן גבי
רצון דיהיב זוזי לחממרא כששרי ומבשרי להו בטעות וקאמר אחמרא יהיב ואחלל לא יהיב ואין לחלק בין מוכר בשבט ולוקח בשבט
לשאר השנה דבהמוכר פירות לא קמפליג בין קודם טבת לאחר טבת לכך נראה דתקפה דהכא לאו היינו שהחמיץ אלא קלקול בעלמא
כמו יין הנמכר בשבט דהמוכר פירות דאיתו שהחמיץ אחר תשרי מתשרי היה עומד להתחמך כדאמר בסוף פירקין ואיתו הוא מקח
טעות אצל תקיף דהכא אין זה הקלקול ראוי לעמוד מתשרי ואין זה מקח טעות ועליו יהיב זוזי והוא תקפה דהכא כי ההוא דהמוכר
פירות דאמר רבא האי מאן דוצין חביא דחמרא ותקיק כ"י דלאו היינו החמיץ דבעי בתר הכי חלל מאי ואף על גב דצבההא
דצרכות (ד' ה:) רב הונא תקיפא ליה ארבע מאה דני דחממרא הוא החמיץ דקאמר אייקר חלל מ"מ הך דהכא לאו היינו החמיץ
כדפי' וא"ת מאי צריך לקמן (ס) טעמא דמיעקרא חלל חלל תיפוק ליה דאפילו בתקפה דליכא למימר הכי שרי להתנות כדאמר
הכא כיון דקביל עליה יוקרא חולל קרוב לזה ולזה הוא וי"ל דקלקול של חיימון שכיח הלכך אע"ג דמקבל עליה יוקרא חולל הוא
רחוק להפסד והוה דומה לרצית אי לאו טעמא דמיעקרא חלל חלל:

בעשורייסא וחומשייסא. הם היו רגילין בחמשה כדך
שאלו מונין אחד אחד ולדין הוא צל ענין
צכדי שהדעת טועה: מה שעזי חולבות מכור לך מותר. הך
צרייתא לא קשיא לרז דאסר לקמן פרידקא בסוף פירקין
(דף עג.) דהכא חז"ל רגילין לזלול

צבילי הממתת יוס או יומים לך
מותר שמקבל עליו הפסד ושכר וכן
יכול להפסיד כמו להשתכר הלכך
אפילו ימלא יותר מן הדמים שנתן
לא הוה אגר נטר אצל פרידקא אסר
רז דקא חזיל גביה טובא שרגיל
לקנות צעוד שהוא צוסר ומשום
הקדמת מעות עד זמן הצביר אחיל
גביה והוה אגר נטר ואע"ג דהתם
נמי וימנין דאית צבו תיובא דקאמר
שמואל כגון צד או קרס או גשמים
ומפסיד הכל רז לא חייס להכי דלא
שכיח הוא וא"ת לרז דאסר פרידקא
מ"ש ממסכתא דסורא דמשמע לקמן
(דף טז:) דשריא לר"ע דכתבי הכי
צמשלם שני אילין תיפוק ארעא
דא צלא כסף דשרי אפילו לנמח
שנים לאחולי גביה כ"ש לשנה אחת
ויש לומר דשאי משכנתא דסורא
שקונה קרקע מעכשיו צמעות ושטר
לפירותיה אי לא יפדנה הלוה אצל
פרידקא אינו וזהו צסו דבר והוה
זוזי הלוואה גביה עד הצבירה ועוד
דמשכנתא דסורא קנוי לו קרקע לכל
דבר אפי' למשטח צה פרי ולהעמיד
שם בהמותיו וכל תשמיש שירצה אצל
צפרידקא אינו מוכר אלא יין צלצד
[א] ועוד י"ל דרז לא אסר פרידקא אלא
דוקא כשאמר ליה כך וכך היינו מכור
לך אצל אם מכר לו הך הן מעט
מה שיגדל מודה רז דשרי ואפ"ה
שרי שמואל משום תיובא שהיין יהיה
רע ולא יסוה הדמים שנתן והכא
צקרי ועזי חולצו דאסור מודה שמואל
דלא שייך ציה תיובא ולאכא דאמרי
נמי דשרי רבא כיון דממילא קא רבו
אתי אפי' אליבא דרז ואע"ג דהתם
נמי ממילא קרבי [ב] איכא לאוקמי
דהתם מיירי צפרידקא כשלא ילא עדיין
הפרי כלל: אי תקפה ברשותך.

תימה דהכי מיירי דאי צמשך א"כ אפילו אמר ליה אי תקפה אי
זילא צרשותך ואי יקרי צרשותי הוה שרי שהרי מתנה עמו שאם
יוקיר יהא המקח קיים מעכשיו ואין המעות הלוואה אלאו ואי תקפה
או זילא יהא המקח בטל והיו המעות הלוואה ויחזירו לו ומה רצית
יש כאן ואי צלל משך מה צריך להתנות אי תקפה צרשותך כי
לא אתמי יכול לחזור דליכא מי שפרע כיון שמפסיד הכל כדמשמע
לעיל צפ' הובז (דף מט:) גבי ההוא חמרא דבעי למנסביה דבי
זילא צרשותך דחשיז קרוב לשכר ורחוק להפסד כדאמר לקמן
אלא ודאי כיון דאחריות ההפסד על המקבל לא מהני אפילו בתנאי להחשיב פקדון א"כ מיירי כשלא משך וצריך להתנות דאי לא
מתני איכא מי שפרע דאין צו כל כך הפסד דאיכא דניחא ליה בחלל טפי מצחמרא כדאמרין בהמוכר את הספינה (ב"ב ד' פד: וס)
וא"ת אכתי כי לא אתמי נמי יכול לחזור צו אי תקפה דמקח טעות הוא אפי' הביאו לוקח צביתו ושהה הרבה ואחר כך החמיץ דא"ר
חגיגא בהמוכר את הפירות (ט"ז ד' טז. וס) גבי מוכר יין לחבירו והחמיץ לא שנו אלא בקנקנים דלוקח אצל בקנקנים דמוכר מצי אמר ליה הא
חמך והא קנקןך ואפי' מאן דפליג התם ואמר מולא דגבא גרים מ"מ כי אתמי מאי פריך הכא קרוב לשכר ורחוק להפסד הוא והא
מקח טעות הוא דליכא למימר מוליה דלוקח גרים כיון דהתנה עמו דאי תקפה ברשותיה ובסוף פירקין (ד' עג.) נמי אמרינן גבי
רצון דיהיב זוזי לחממרא כששרי ומבשרי להו בטעות וקאמר אחמרא יהיב ואחלל לא יהיב ואין לחלק בין מוכר בשבט ולוקח בשבט
לשאר השנה דבהמוכר פירות לא קמפליג בין קודם טבת לאחר טבת לכך נראה דתקפה דהכא לאו היינו שהחמיץ אלא קלקול בעלמא
כמו יין הנמכר בשבט דהמוכר פירות דאיתו שהחמיץ אחר תשרי מתשרי היה עומד להתחמך כדאמר בסוף פירקין ואיתו הוא מקח
טעות אצל תקיף דהכא אין זה הקלקול ראוי לעמוד מתשרי ואין זה מקח טעות ועליו יהיב זוזי והוא תקפה דהכא כי ההוא דהמוכר
פירות דאמר רבא האי מאן דוצין חביא דחמרא ותקיק כ"י דלאו היינו החמיץ דבעי בתר הכי חלל מאי ואף על גב דצבההא
דצרכות (ד' ה:) רב הונא תקיפא ליה ארבע מאה דני דחממרא הוא החמיץ דקאמר אייקר חלל מ"מ הך דהכא לאו היינו החמיץ
כדפי' וא"ת מאי צריך לקמן (ס) טעמא דמיעקרא חלל חלל תיפוק ליה דאפילו בתקפה דליכא למימר הכי שרי להתנות כדאמר
הכא כיון דקביל עליה יוקרא חולל קרוב לזה ולזה הוא וי"ל דקלקול של חיימון שכיח הלכך אע"ג דמקבל עליה יוקרא חולל הוא
רחוק להפסד והוה דומה לרצית אי לאו טעמא דמיעקרא חלל חלל:

ל א מ"י פ"ד מהלכות
מלוה ולוה הלכה י
סמך לאוין קלו טוש"ע
ח"מ ס' רלב סעיף ב:
לא ב מ"י פ"ד מהלכות
גביהה ה' י ופ"א
מה' גזילה ואבדה ה' ח
סמך עשין עא טוש"ע ח"מ
ס' שנה סעיף א וס' שסו
סעי' ב צה"ה:
לב ג מ"י פ"ט מהל'
מלוה ולוה הלכה ג
סמך לאוין קלו טוש"ע י"ד
ס' קעב סעיף ט:
לג ד מ"י שם הלכה י
סמך שם טוש"ע שם
סעיף ח ובהג"ה:
לד ה מ"י שם פ"ח הלכה
י סמך לאוין קלו
טוש"ע י"ד ס' קעב סעיף
יג: